

Sygn. akt III AUa 1551/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Pietkun (spr.)
Sędziowie:	SSA Irena Różańska-Dorosz SSA Janina Cieślikowska
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku A. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o wyrównanie świadczenia

na skutek apelacji A. T.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

we Wrocławiu

z dnia 14 września 2011 r. sygn. akt VIII U 777/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I o tyle, że umarza postępowanie w przedmiocie wyrównania świadczenia za okres od 1 listopada 2007 r. do 29 lutego 2008 r. i oddala dalej idące odwołanie;

II. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie II i w tym zakresie postępowanie umarza;

III. oddala dalej idącą apelację.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 14 września 2011 r. umorzył postępowanie odnośnie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 13 kwietnia 2011 r. oraz oddalił odwołanie wnioskodawczyni A. T. od decyzji strony pozwanej z dnia 14 lipca 2011 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczyni urodzona w dniu 11.03.1935 r. złożyła do organu rentowego w dniu 15.05.1991 r. wniosek emeryturę, do którego dołączyła m.in. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu zawierające zarobki za okres od 1986 r. do 1988 r. Decyzją z dnia 05.07.1991 r. organ rentowy przyznał prawo do świadczenia od 01.02.1991 r. wyliczając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący # 140,12%. W dniu 31.01.1996 r. do O/ZUS wpłynął m.in. druk Rp # 7 zawierający zarobki za okres od 1989 r. do 1995 r. Z uwagi na powyższe organ rentowy wydał decyzję, którą przeliczył emeryturę od 01.03.1996 r. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto przychód, który stanowił podstawę wymiaru składek z trzech lat, tj. od stycznia 1986 r. do grudnia 1988 r., wwpw wyniósł 143,01%. W dniu 16.01.2001 r. do O/ZUS wnioskodawczyni złożyła druki Rp # 7 zawierające jej zarobki za okres od 1974 r. do 1995 r. Decyzją z dnia 21.03.2001 r. organ rentowy wobec stwierdzenia, że dotychczas wypłacane świadczenie ustalono od błędnej podstawy wymiaru, przeliczył emeryturę od 01.04.2001 r., tj. od najbliższego terminu płatności. Świadczenie uległo obniżeniu w związku ze skorygowaniem przez zakład pracy zarobków za lata 1986 #1988, które przyjęto do wyliczenia podstawy wymiaru świadczenia, a wwpw uległ obniżeniu i wyniósł 142,92%. W dniu 09.11.2010 r. do O/ZUS wpłynęło pismo, w którym wnioskodawczyni zwróciła się z prośbą o przeliczenie świadczenia wobec zaniżenia emerytury o około 16 złotych. Najkorzystniejszym okazał się wariant wyliczenia podstawy wymiaru z trzech lat od 1984 r. do 1986 # wwpw wyniósł 143,19%. Z uwagi na powyższe decyzją z dnia 18.11.2010 r. organ rentowy przeliczył świadczenie od 01.11.2010 r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku uwzględniając wwpw w wysokości 143,19%.

Pismem z dnia 03.03.2010 r. wnioskodawczyni ponownie wskazała, że O/ZUS posiadając całą dokumentację finansową obniżył wysokość świadczenia o 16 złotych w związku z powyższym wnioskodawczyni wniosła o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem waloryzacji w każdym roku.

Decyzją z dnia 13.04.2011 r. organ rentowy, wobec stwierdzenia, że dotychczas świadczenie ustalono od błędnej podstawy wymiaru, od 01.03.2008 r. (od miesiąca złożenia wniosku za okres 3 lat wstecz) przeliczył emeryturę i dokonał wypłaty stosownego wyrównania wraz z odsetkami za okres od 01.03.2008 r. do 30.04.2011 r. Decyzją z dnia 14.07.2011 r. organ rentowy przeliczył świadczenie od 01.11.2007 r. i dokonał stosownego wyrównania za okres od 01.11.2007 r. do 29.02.2008 r. wraz z odsetkami za okres od 01.11.2007 r. do 10.08.2011 r.

Przy tak poczynionych ustaleniach Sąd Okręgowy przyjął, że odwołanie wnioskodawczyni w części decyzji z dnia 14.07.2011 r. w związku z częściowym zaspokojeniem roszczenia podlega umorzeniu na podstawie art. 477¹³ kpc, a w dalszym zakresie podlega oddaleniu. Zgromadzony materiał dowodowy wskazywał, że to z winy organu emerytalnego doszło do zaniżenia podstawy wymiaru emerytury przez przyjęcie dochodów za lata 1986 - 1988 z wwpw 142,92%. Z akt sprawy wynika bowiem jednoznacznie, że w dniu 16.01.2001 r. wnioskodawczyni przedłożyła druki Rp #7 zawierające zarobki z okres od 1974 r. 1995 r., a ZUS uwzględnił dopiero w decyzji z dnia 18.11.2010 r. wynagrodzenie za lata 1984 r. do 1986 r. z wwpw 143,19%.

W niniejszej sprawie znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 39, poz. 353 ze zm.), w tym art. 133 ust. 1, wedle którego w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

- 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;
- 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Spornym w sprawie było ustalenie, czy możliwe było obliczenie podstawy wymiaru emerytury wnioskodawczyni z wyrównaniem za okres sprzed 10 laty przed zgłoszeniem wniosku o przeliczenie podstawy wymiaru. W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz w świetle przytoczonych wyżej przepisów prawa Sąd zważył,

że żądanie wnioskodawczynie o wyrównanie za okres 10 lat nie ma podstawy prawnej. Słusznie tym samym podniósł powyższe organ rentowy, gdyż okres wyrównania wynosi 3 lata, w sytuacji gdy przyznanie niższego świadczenia było następstwem błędu organu emerytalnego. Wobec powyższego oczywistym jest, że żądany okres wyrównania z 10 lat nie może zostać uwzględniony.

Apelację od powyższego wyroku złożyła wnioskodawczynie wskazując, że dopiero w 2010 r. przeliczono prawidłowo świadczenie, mimo że dane o podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne złożyła w organie rentowym już w 2001r. Z tego względu została pozbawiona podwyższonej emerytury za okres 7 lat . Naprowadza, że nawet w spornej decyzji przyznano jej wyrównanie od 1 marca 2008 r., kiedy wniosek pierwszy złożyła w listopadzie 2010 r., pozbawiono ją wyrównania za 4 miesiące.

Zarzuty powyższe zmierzają do wniosku o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył.

Apelacja wnioskodawczynie podlega uwzględnieniu tylko w nieznacznym zakresie, w jakim pozwala Sądowi Apelacyjnemu skorygować uchybienia proceduralne popełnione przez sąd I instancji przy wydaniu niniejszego wyroku.

Przedmiotem sporu jest żądanie wnioskodawczynie wyrównania świadczenia emerytalnego za okres dłuższy niż 3 lata od wydania spornej decyzji z dnia 13 marca 2011 r., na podstawie której przyznano stronie wyrównanie za okres od 1 marca 2008 r.

W świetle niewadliwych ustaleń Sądu Okręgowego jednoznacznie wynika, że już w 2001 r. organ rentowy dysponował pełną dokumentacją dotyczącą wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pozwalającą na wybór najkorzystniejszej wersji wyliczenia świadczenia. Na skutek błędu wysokość świadczenia wyliczono w oparciu o zarobki z lat 1986 # 1988, co skutkowało przyjęciem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 142,92%. Dopiero wniosek wnioskodawczynie z dnia 9 listopada 2010 r. uruchomił ponowne postępowanie , skutkujące uwzględnieniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z lat 1984 # 1986 jako korzystniejsze, uzyskano bowiem wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 143,19%. Organ rentowy uznając własny błąd przyznał wnioskodawczynie wyrównanie sporną decyzją za okres trzech lat wstecz, tj. od 1 marca 2008 r. Wobec dalszego monitu strony , decyzja z dnia 14 lipca 2011 r. przesunięto datę początkową wyrównania na dzień 1 listopada 2007 r. , skoro wniosek o przeliczenie świadczenia wnioskodawczynie złożyła w dniu 9 listopada 2010 r.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zasady wypłaty świadczenia wstecz, nawet w razie oczywistego błędu organu rentowego, jak miało to miejsce w sprawie, są ściśle uregulowane przepisami ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. tj. 2009/153/1227). Błędem jest każda wadliwość przy wydaniu decyzji spowodowana pomyłką pracownika nawet niezawinioną, niedbałością itp.

Stosownie do treści przepisu art. 133 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy, w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego. Wobec tak jednoznacznej regulacji prawnej nie ma podstaw do uwzględnienia apelacji wnioskodawczynie i wyrównania świadczenia za okres 10 lat przed 1 listopada 2007 r. Apelacja strony sprowadza się do przytoczenia okoliczności faktycznych dotyczących toku czynności doprowadzających do przeliczenia świadczenia w 2001 r., ale w odniesieniu do regulacji zasad wyrównania wypłaty świadczenia ,ale pozostają bezprzedmiotowe w świetle powyższej regulacji ustawowej, która czyni żądanie niezasadnym.

Skarżąca w części w której kwestionuje datę początkową wyrównania świadczenia o 4 miesiące wcześniej niż w spornej decyzji, całkowicie pomija fakt ,że już w dacie sporządzania apelacji decyzja z dnia 14 lipca 2011 r. organ rentowy skorygował datę początkową wyrównania świadczenia na dzień 1 listopada 2011 r.

Sąd Okręgowy wydając wyrok w sprawie naruszył przepisy kodeksu postępowania cywilnego regulujące zakres kognicji sądu w tych sprawach w rozumieniu art. 476 § 2 kpc. Granice przedmiotowe i podmiotowe sporu wyznacza treść zaskarżonej decyzji organu rentowego. Niedopuszczalne jest więc obejmowanie rozpoznaniem z urzędu decyzji następczej, jeżeli strona nie złożyła od niej odwołania. Taką wadliwą praktykę zastosował sąd I instancji odnośnie decyzji organu rentowego z dnia 14 lipca 2011 r. oddalając odwołanie od decyzji, od której strona nie wniosła odwołania. Ta ostatnia decyzja następcza w odniesieniu do zaskarżonej decyzji jest w części korzystna dla strony, w takim przypadku znajduje zastosowanie instytucja z art. 477¹³ kpc, który to przepis wadliwie Sąd Okręgowy odniósł to do decyzji zaskarżonej z dnia 13 kwietnia 2011 r., zamiast do decyzji późniejszej niezaskarżonej w zakresie w jakim uwzględniono wniosek. Zgodnie z tym ostatnio powołanym przepisem zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji nie ma wpływu na bieg sprawy. To umorzenie dotyczy zakresu decyzji zaskarżonej. Z tych motywów w przedmiocie roszczenia za okres od 1 listopada 2007 r. do 29 lutego 2008 r. Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt I sentencji wyroku na podstawie art. 477¹³ kpc oddalając dalej idące odwołanie jako niezasadne.

W zakresie decyzji ZUS z dnia 14 lipca 2011 r. Sąd Okręgowy nie miał podstaw do orzekania w tym zakresie skoro strona nie złożyła odwołania, wydanie wyroku było niedopuszczalne, z tego względu na podstawie art. 386 § 3 kpc w zw. z art. 355 § 1 kpc. Wyrok w tej części podlega uchyleniu i postępowanie w tej części umorzeniu.

Dalej idąca apelacja wnioskodawczyni podlega oddaleniu jako niezasadna z wyżej wywiedzionych względów na podstawie art. 385 kpc.

R.S.